

บริบทใหม่ของการพัฒนารัฐประศาสนศาสตร์ไทยภายใต้วิถีปกติใหม่*
NEW CONTEXT OF DEVELOPMENT OF THAI PUBLIC ADMINISTRATION
IN THE NEW NORMAL
๒๒๒๒ ◊ ๒๒๒๒

ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, บุญทัน ดอกไธสง
Pravej Maharutsakul, Boonton Dockthaisong
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: pravejlp@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ในบริบทใหม่กับการพัฒนาการบริหารราชการแผ่นดินภายใต้วิถีปกติใหม่ รัฐประศาสนศาสตร์ได้มีการพัฒนาทฤษฎีและการปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางวิทยาการ และเทคโนโลยีมาตามลำดับที่ปรากฏในรูปของกระบวนทัศน์รัฐประศาสนศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา หลายประเทศนำไปปรับใช้ในการบริหารกิจการราชการแผ่นดินของตน ปัจจุบันการบริหารราชการแผ่นดินได้ตระหนักถึงความเป็นพลเมืองโลก ธรรมชาติโลก แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ความเป็นประชาธิปไตยเชิงเนื้อหา รวมทั้งโรคอุบัติใหม่ แนวคิดและหลักการเหล่านี้มิได้ขีดวงจำกัดเฉพาะพลเมืองของประเทศเท่านั้น ยังข้ามประเทศที่คำนึงถึงความเป็นพลเมืองโลก

รัฐประศาสนศาสตร์ไทยควรมีการพัฒนาการบริหารราชการแผ่นดินสี่ส่วนดังนี้ ส่วนที่หนึ่ง ในทางวิชาการต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตรเน้นการศึกษาเชิงเปรียบเทียบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งในระดับภูมิภาคและนานาชาติโดยเฉพาะศึกษาเปรียบเทียบกับระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาประเทศ ส่วนที่สอง ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล AI ในกระบวนการบริหารราชการแผ่นดินให้มีลักษณะอัตโนมัติ ที่เชื่อมโยงข้อมูลราชการทั้งหมดโดยมีความสามารถในการโต้ตอบระหว่างประชาชนและรัฐบาลได้เสมือนมนุษย์จริงในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ส่วนที่สาม การวิจัยที่มุ่งเน้นการนำผลการวิจัยไปพัฒนาการบริหารมากกว่าการบริหารการพัฒนาดังที่เป็นอยู่ โดยต้องมุ่งสร้างทฤษฎีการบริหารราชการแผ่นดินให้มีธรรมชาติโลก และส่วนที่สี่ การปฏิบัติของหน่วยงานรัฐต้องมีการศึกษา ผูกอบรม แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างองค์กรทั้งภาครัฐ เอกชนและระหว่างประเทศ ถ้าสามารถดำเนินงานได้ทั้ง 4 ส่วนจะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินไทยเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

คำสำคัญ: บริบทใหม่ของการพัฒนา; ปัญญาประดิษฐ์ในรัฐประศาสนศาสตร์ไทย; วิถีปกติใหม่

* Received September 2, 2021; Revised October 20, 2021; Accepted October 20, 2021

Abstract

This academic article aimed to study public administration in a new context with the development of public administration under the new normal. Many countries have adopted it in the administration of their own public affairs. Currently, the national administration recognizes global citizenship. Global Governance Sustainable development ideas, content-based democracy, and emerging diseases. These ideas and principles are not limited to the citizens of the country. Also across countries that take into account global citizenship.

Thai public administration should develop the administration of state affairs in 4 parts as follows: 1) in academics, had to change the curriculum focusing on the comparative study of national administration both regional and international, especially the comparative study of the country's public administration system that had been successful in developing the country, 2) to apply AI digital technology in the processes of government administration to have an automated nature (AI in government) that connected all government information with the ability to interact between people and government as a real human in interaction 3) research had focused on using research results to development of administration rather than development administration as it was, Which aimed to create a theory of public administration to have global good governance and 4) the practice of government organizations required education, training, exchange of knowledge amongst organizations, government, private and international organizations. If public administration be able to operate in all 4 parts, it would create the administration of Thai government to be accepted both nationally and internationally.

Keywords: New Context of Development; AI in Thai Public Administration; the New Normal

บทนำ

รัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration Science) หรือการบริหารรัฐกิจ การบริหารกิจการภาครัฐ การบริหารราชการแผ่นดิน การบริหารงานสาธารณะ เป็นต้น เป็นหลักวิชาการบริหารราชการงานของแผ่นดิน เกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะที่องค์กร บุคลากรภาครัฐ มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย ที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการ (Gordon, 1978) หรือหมายถึง ศาสตร์ที่สนับสนุนให้องค์กร รัฐมีโครงสร้างกลไกการตัดสินใจในการจัดการ

พฤติกรรมพนักงานของรัฐ ทำหน้าที่ให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนโดยไม่แสวงหากำไร (Henry, 1980) รัฐประศาสนศาสตร์จึงเป็นทั้งหลักวิชาการและหลักปฏิบัติรวมทั้งการเตรียมกำลังคนเข้าสู่ภาคราชการ ที่ต้องไปทำหน้าที่ในการวางแผน (Planning) การจัดการองค์กร (Organizing) การสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordination) และการควบคุม (Controlling) (Fayol, 1916) หรือทำหน้าที่ในการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดสรรกำลังคนให้เหมาะกับงาน (Staffing) การสั่งการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการจัดทำงบประมาณ (Budgeting) (Gulick, 1937) เมื่อพนักงานของรัฐทำหน้าที่รวมกันเป็นมวลรวมภาพใหญ่จะส่งผลให้รัฐสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีได้สร้างแรงผลักดันให้หลายประเทศต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นระบบอินเทอร์เน็ต ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and Communication Technology; ICT) รวมทั้งเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้าที่เป็นเครื่องจักรสมองกล (หุ่นยนต์; Robot) ช่วยหรือทำงานแทนมนุษย์ได้เหมือนหรือเหนือกว่ามนุษย์ เรียกว่าปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence; AI) ซึ่งเป็นระบบของเครื่องจักรสมองกลที่อาศัยข้อมูลจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) จัดการข้อมูลด้วยกลไกของแมชชีนเลิร์นนิง (Machine Learning; ML) ที่มีขั้นตอนแยกแยะวิเคราะห์และเรียนรู้ข้อมูลความต้องการและพฤติกรรมของประชาชนเพื่อสร้างรูปแบบการตัดสินใจหรือคาดการณ์ปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งความสามารถของมนุษย์ที่อยู่ใน หุ่นยนต์อัจฉริยะเสมือนมนุษย์จริง (Deep Learning; DL) สามารถเรียนรู้ รับข้อมูล ใช้ข้อมูล คิดวิเคราะห์แยกแยะ ประมวลผลผลลัพธ์ที่ทำงานบางอย่างแทนมนุษย์หรือทำงานได้ดีกว่ามนุษย์ ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการบริหารราชการทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ เช่น การทำบัตรประชาชน การย้ายทะเบียนบ้าน การชำระภาษีเงินได้ การส่งออกสินค้า การให้บริการทางสาธารณสุข การสื่อสารระหว่างพนักงานด้วยกัน หรือระหว่างพนักงานและผู้บังคับบัญชา และยังสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรทั้งในและต่างประเทศ ผ่านระบบไลน์ (line) ระบบ Facebook ระบบทวิตเตอร์ (Twitter) ระบบอีเมลล์ (E-mail) เป็นต้น รวมทั้งการติดต่อสื่อสารทางการเมือง การค้า การลงทุน การบริหารองค์การระหว่างประเทศผ่านระบบการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลได้สะดวก รวดเร็วได้ทุกที่ทุกเวลาทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ท่ามกลางการระบาดของโรคอุบัติใหม่ (Emerging Disease) และอาจเกิดขึ้นอีกในอนาคตที่มนุษย์คาดคิดไม่ถึง ส่งผลให้วิทยาการ องค์ความรู้ที่มีอยู่ใช้งานไม่ได้ จึงต้องวิจัย ค้นคว้าเทคโนโลยีทางยาใหม่เพื่อป้องกันและรักษา

วิทยาการบริหาร นโยบายของประเทศมหาอำนาจ นโยบายขององค์การระหว่างประเทศสามารถส่งผ่านระบบการสื่อสารดิจิทัลและโรคอุบัติใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการแผ่นดินที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ในบริบทใหม่กับการพัฒนาการบริหารราชการแผ่นดินภายใต้วิถีปกติใหม่ จึงมีความสำคัญในปัจจุบัน การจะเข้าใจ

บริบทใหม่ของรัฐประศาสนศาสตร์ภายใต้วิถีปกติใหม่ ต้องทำความเข้าใจความเป็นมาของรัฐประศาสนศาสตร์ไทย วิทยาการและธรรมาภิบาลโลกเป็นเบื้องต้นก่อน
ความเป็นมาของรัฐประศาสนศาสตร์ไทย

หลายประเทศได้มีการศึกษาและใช้แนวคิด ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ออกแบบการบริหารราชการแผ่นดินของตน รวมทั้งประเทศไทยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดิน ปฏิเสธมิได้ว่าองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ส่วนใหญ่ นำเข้าจากประเทศสหรัฐอเมริกา ด้วยเหตุที่สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศผู้นำในการชนะสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2482-2488) การบริหารราชการของสหรัฐอเมริกาจึงเป็นต้นแบบให้หลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทยที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือในหลายรูปแบบ เช่น สอนวิชารัฐประศาสนศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฝึกอบรมข้าราชการ และให้ทุนการศึกษานักเรียนทุนไปศึกษาต่างประเทศสหรัฐอเมริกาฯลฯ ต่อมาย้ายมาที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญชาวอเมริกามาให้ความรู้ ฝึกอบรมข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในระบบราชการไทยอยู่แล้วมาอบรมเสริมความรู้ในวิชารัฐประศาสนศาสตร์สมัยใหม่ เรียกว่า “In-Service Training Center” (จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ, 2559) นอกจากนี้ยังให้ทุนการศึกษแก่นักเรียนไทยไปศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ที่สหรัฐอเมริกา แล้วกลับมาเปิดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์และฝึกอบรมข้าราชการไทย ปัจจุบันจึงมีการเปิดสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ในหลายสถาบันการศึกษา

หลายสำนักวิชาการมีการศึกษาและอธิบายความเป็นมารัฐประศาสนศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาและดูเหมือนจะมีความเข้าใจรัฐประศาสนศาสตร์ของอเมริกามากกว่าระเบียบบริหารราชการแผ่นดินไทยเสียอีก ไม่ให้ความสำคัญในการศึกษาความเป็นมารัฐประศาสนศาสตร์ไทย การศึกษาลักษณะเช่นนี้ทำให้ความรู้วิชาการห่างไกลจากความเป็นจริงในการบริหารราชการ การผูกติดการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์สหรัฐอเมริกาทำให้มองไม่เห็นจุดดีของแนวคิด หลักรัฐประศาสนศาสตร์ของประเทศอื่น เพื่อที่จะนำมาบูรณาการกับรัฐประศาสนศาสตร์ไทย ที่ควรจะเป็นต้องมองขยายภาพไปยังสังคมโลก (World Society) และพร้อมรับเอาปัจจัยแวดล้อมเข้าสู่ระบบการบริหาร เช่น ธรรมาภิบาลโลก วิทยาการ และเทคโนโลยี ฯลฯ เพื่อแปรเปลี่ยนเป็นนโยบาย กฎ กฎหมายและบริการสาธารณะที่ได้มาตรฐานสากล (World Class) โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับความโปร่งใสสากล (International Transparency) และความ เป็นประชาธิปไตย อันจะเป็นแรงหนุนที่ทรงพลังในการพัฒนาประเทศในทุกด้านทั้งเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

รัฐประศาสนศาสตร์กับประชาธิปไตย

การศึกษารัฐประศาสนศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาแล้วนำมาปรับใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินต้องเข้าใจปรัชญาที่ทุนการบริหารราชการของสหรัฐอเมริกา กล่าวคือแนวคิดและทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ของสหรัฐอเมริกามีที่มาและการพัฒนาภายใต้ระบอบการเมือง

ประชาธิปไตยในระดับสูง ในขณะที่การบริหารราชการแผ่นดินไทยอยู่ภายใต้การเมือง ประชาธิปไตยในเชิงรูปแบบ แต่แนวคิดและจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตยไม่สูงเท่ากับ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นความแตกต่างสำคัญที่ต้องทำความเข้าใจวัฒนธรรมการบริหารราชการของ ทั้งสองประเทศก่อนนำไปปรับใช้ แม้แต่สหรัฐอเมริกาเองก็ได้มีการปรับแนวคิด ทฤษฎีการบริหารให้เข้ากับสภาพแวดล้อมมาตามลำดับ โดยสามารถแบ่งการอธิบายเป็นชุดความคิดการบริหารราชการออกเป็น 5 กระบวนทัศน์ (Paradigm) (Henry, 1975) โดยเริ่มจากการแยกงาน การเมืองออกจากการบริหาร (ค.ศ.1900-1926) หลักของการบริหาร (ค.ศ.1927-1937) รัฐ ประศาสนศาสตร์คือรัฐศาสตร์ (ค.ศ.1950-1970) รัฐประศาสนศาสตร์คือวิทยาการบริหาร (ค.ศ. 1956-1970) และรัฐประศาสนศาสตร์คือรัฐประศาสนศาสตร์ (ค.ศ.1970-ปัจจุบัน) แต่ในมุมมอง ของรัฐศาสตร์ประเพณีนิยม (Traditional Politics) ยังมองว่าการบริหารราชการแผ่นดินเป็น ระบบราชการที่ไม่มีความกระตือรือร้น (Passive Bureaucracy) (Meier, 2007) และพยายามใช้อำนาจทางการเมืองควบคุมการบริหารราชการซึ่งไม่เป็นผลดี เท่ากับเป็นการบั่นทอน ประสิทธิภาพการบริหารองค์การ ทำให้หมดโอกาสที่จะใช้ทฤษฎีในการสร้างแรงจูงใจพนักงาน และเจ้าหน้าที่ ละเลยการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนที่ไม่เลือกข้างฝ่ายใด การมอง ประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาค ในขณะที่การเมืองจะคำนึงถึงฐานคะแนนเสียงของฝ่าย การเมือง กระนั้นการใช้อำนาจทางการเมืองยังมีความแตกต่างในแง่ที่มาของอำนาจ จำนวนผู้ใช้ อำนาจและเป้าหมายของการใช้อำนาจเพื่อใคร (Aristotle, 384–322 ปีก่อนคริสตกาล) การใช้ อำนาจทางการเมืองเพื่อประชาชนขึ้นอยู่กับจิตวิญญาณความเป็นประชาธิปไตยของรัฐบาลและ บุคลากรภาครัฐอันเป็นรากฐานสำคัญในการทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชน ดังที่อับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln, 1861-1865) ประธานาธิบดีคนที่ 16 ของสหรัฐอเมริกาที่ให้ความหมายว่าประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน (Herndon & Welk, 1892)

การเมืองและรัฐประศาสนศาสตร์

มุมมองรัฐประศาสนศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของรัฐศาสตร์ ทำให้ไม่สามารถบริหาร ราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเคยเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาก่อนที่จะมีการแยกงานหน้าที่ทางการ บริหารออกจากการเมือง ดังที่วิลสัน (Wilson, 1887) ประธานาธิบดีคนที่ 28 ของสหรัฐอเมริกา เห็นผลเสียของการบริหารราชการแผ่นดินที่อยู่ภายใต้อำนาจและผลประโยชน์ทางการเมือง ที่เต็มไปด้วยระบบอุปถัมภ์ ที่การบริหารราชการแผ่นดินที่เอาใจฐานคะแนนเสียงของ นักการเมืองฝ่ายรัฐบาล ประชาชนที่มีใช้ฐานคะแนนเสียงถูกละเลย ทำให้การพัฒนาประเทศใน ภาพรวมล้มเหลว วิลสันจึงเสนอให้งานหน้าที่ทางการบริหารศาสตร์ออกจากการเมือง รัฐ ประศาสนศาสตร์จึงได้พัฒนาหลักวิชาการของตนเอง แต่ยังมีเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับรัฐศาสตร์ แบบพี่กับน้อง (Sibling) แต่ไม่ถึงกับสนิทใกล้ชิดเหมือนการเป็นส่วนหนึ่งของรัฐศาสตร์ และ ปรากฏการณ์ทางการบริหารราชการแผ่นดินที่ให้น้ำหนักความเป็นรัฐชาติเกินความพอดี การคง

อำนาจและสร้างกองทัพขนาดใหญ่ให้หนูนรัฐบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน แต่ประชาชนอยากจนด้อยคุณภาพ ผลลัพธ์สุดท้ายไม่อาจจะรักษาความเป็นรัฐชาติได้ ดังที่ประเทศสหภาพโซเวียตแตกเป็นหลายประเทศเมื่อปี พ.ศ.2531-2534 แม้ว่าผู้ปกครองที่มีอำนาจอำนาจ อธิบายว่าเป็นเรื่องกิจการภายใน ชาติอื่นไม่ควรแทรกแซงกิจการภายใน ด้วยแนวคิดมองในประสานนอก (Inside Out) แต่ไม่อาจทัดทานต่อกระแสโลกาภิวัตน์ได้

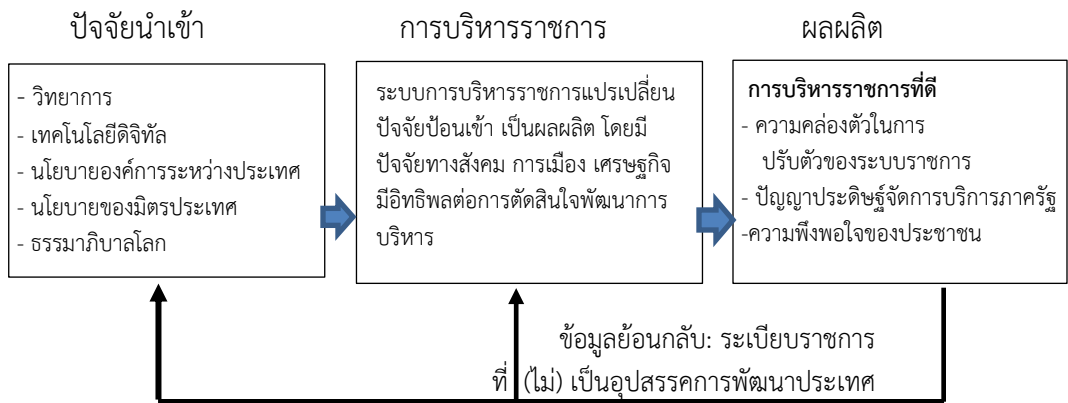
กูดนาว (Goodnow,1960) เสนอแนะให้การเมืองมีบทบาทกำหนดนโยบาย ส่วนรัฐประศาสนศาสตร์เป็นเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ สิ่งที่ต้องตระหนักควบคู่ไปกับการบริหารคือความสำเร็จในการบริหารราชการแผ่นดินต้องมีปัจจัยสนับสนุนจากฝ่ายนิติบัญญัติ ปัจจัยทางเทคโนโลยี และผู้นำให้ความสำคัญกับคนทำงาน รวมทั้งบทบาทของกลุ่ม (Leiserson & Morstein, 1959) รวมทั้งบุคลากรภาครัฐมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่โดยเริ่มต้นด้วยการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) มีความสำนึกรับผิดชอบ 2) มีความสามารถเหมาะสมกับงานราชการ 3) มีความสามารถในการใช้ทรัพยากรและการแสวงหาทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ 4) สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้ และ 5) มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล่าวเสนอความคิดใหม่ ๆ มองโลกในแง่ดี มีความเที่ยงธรรม (Appleby, 1949) คุณสมบัติดังกล่าวเป็นข้อบ่งชี้ความสามารถในส่วนทรัพยากรบุคคลขององค์การ เท่านั้นยังไม่เพียงพอต้องคำนึงถึงอำนาจอันชอบธรรมทางการบริหาร (Administrative Authority) การกำกับดูแลการบริหารราชการที่ดี (Bureaucratic Good Governance) และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (International Relations) โดยต้องนำองค์ความรู้เหล่านี้เข้ามาบูรณาการในการบริหารงานราชการแผ่นดิน

การบริหารราชการแผ่นดินในยุคดิจิทัล บุคลากรภาครัฐนอกจากมีคุณสมบัติและความสามารถดังกล่าวข้างต้นแล้วยังต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกได้แก่ พฤติกรรมการบริหารข้ามพรมแดนรัฐชาติ(Transcend National Boundaries) (Gulrajani and Moloney,2012) โดยการให้ความสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความแตกต่างให้มากขึ้นในด้านความเป็นรัฐชาติ วัฒนธรรม สภาพการบริหารราชการในแต่ละภูมิภาค (Farazmand,1999; Riggs,1980; Verhoest et al., 2011) การยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารกิจการสาธารณะและการสร้างเครือข่ายอย่างแข็งแกร่งในนโยบายสาธารณะระดับโลกหรือข้ามชาติ (Martinsen and Jorgensen,2010) การจะดำเนินการดังกล่าวข้างต้นเป็นจริงได้ต้องปรับให้เป็นรัฐผู้ประกอบการ (entrepreneur) ที่รัฐบาลต้องมีกระบวนการทัศน์และคุณลักษณะ 10 ประการ (Osborne & Gaebler, 1992) ดังนี้ 1) เป็นผู้เร่งทำงานในหน้าที่ให้เร็วขึ้น(Catalytic Government) 2) เป็นรัฐบาลของชุมชน (Community – Owned Government) 3) ให้มีการแข่งขันในกิจการธุรกิจการค้าอย่างแท้จริง (Competitiveness) 4) มีการขับเคลื่อนการบริหารอย่างมีพันธกิจ (Mission Driven) 5) มีการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ (Result Oriented) 6) ใช้ประชาชนเป็นลูกค้าในการขับเคลื่อนงาน (Customer drive) 7) จัดการงานแบบวิสาหกิจ (Enterprise) ในการหารายได้เข้าประเทศ 8) บริหารงานที่มองเผื่อไปข้างหน้า (Anticipatory)

9) กระจายอำนาจในการบริหาร (Decentralization) และ 10) ใช้กลไกการตลาด (Market Oriented) ในการส่งมอบสินค้าและบริการสาธารณะ

วิทยาการและธรรมาภิบาลโลก บริบทนานาชาติ

ประเทศไทยในฐานะสมาชิกองค์การสหประชาชาติต้องคำนึงถึงกฎบัตรขององค์การสหประชาชาติ โดยเฉพาะธรรมาภิบาลโลกความโปร่งใส (Transparency) มาเป็นแนวทางในการบริหารประเทศทั้งในทางสำนักและการปฏิบัติเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและยอมรับจากนานาชาติ เป็นการเกื้อกูลในการค้า การลงทุน การแลกเปลี่ยนวิทยาการและเทคโนโลยี การบริหารราชการแผ่นดินในยุคดิจิทัลไม่สามารถจะกีดกันแนวคิดและนโยบายขององค์การระหว่างประเทศได้ เนื่องจากประเทศไทยต้องพึ่งพาวิทยาการ เทคโนโลยี รวมทั้งนำเข้าทรัพยากรทางเศรษฐกิจจากต่างประเทศ โดยการส่งออกสินค้าและบริการเพื่อสร้างความมั่งคั่งในรูปของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในของประเทศ (Gross Domestic Product; GDP) มากกว่าร้อยละ 60 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติที่นำเข้าจากต่างประเทศมาเติมให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ประเทศไทยต้องพึ่งพาทรัพยากรจากภายนอกประเทศ (นิธิสาร พงศ์ปิยะไพบูลย์, 2564) ในขณะที่ไทยเราพยายามอธิบายความเป็นตัวตนของตัวเองด้วยอัตนิยมวัฒนธรรมการสร้างกฎ กุญหมายที่มากขึ้นตอนในการค้าการลงทุน ยากต่อการเข้าถึงบริการสาธารณะ มีคะแนนความโปร่งใस्ता่ ในด้านสังคมพยายามจะควบคุม บังคับมิให้เห็นมีความคิดเห็นที่แตกต่างทัศนคติเช่นนี้ เป็นการไม่รอบคอบทางการบริหารในยุคดิจิทัล ผลที่ตามมาอาจก่อให้เกิดความแปลกแยกทางความคิดของคนในสังคมเศรษฐกิจ (Socio-Economic) ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงแนวคิดที่สับสนในการบริหารประเทศ ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าประเทศในโลกปัจจุบันจำแนกระบบการบริหารราชการได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ได้แก่ การบริหารราชการภายใต้แนวคิดแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ และภายใต้แนวคิดแบบเสรีนิยมประชาธิปไตย ในเมื่อประเทศไทยยอมรับระบบเสรีนิยมประชาธิปไตย จึงต้องบูรณาการแนวคิด ทฤษฎีการบริหารที่ประเทศฝ่ายเสรีนิยมประชาธิปไตยยึดถือปฏิบัติ หากพิจารณาพันธกิจ การบริหารราชการแผ่นดินสามารถจำแนกได้ 5 ด้านได้แก่ความรับผิดชอบทางการบริหาร ความรับผิดชอบและชอบต่อสาธารณะ ผลงานที่เป็นผลลัพธ์การบริหาร การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และเป้าหมายสาธารณะ (Perry, 1996) การจัดการความรู้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นระบบเปิด (Opened System) รูปภาพที่ 1 ที่ภาครัฐต้องตระหนักถึงปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ เศรษฐกิจโลก วิทยาการและเทคโนโลยีข้ามพรมแดนรัฐ (Transboundary Problems) และนักรัฐประศาสนศาสตร์ต้องมีความเข้าใจการบริหาร การจัดการทั้งกิจการทางสาธารณะ เอกชน กิจการที่ไม่แสวงหากำไร และกิจการกึ่งรัฐและเอกชน Hybrids) เท่านั้นยังไม่เพียงพอต้องมีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจ การเมืองระหว่างประเทศ วิทยาศาสตร์ จริยธรรม กฎหมาย สังคม วัฒนธรรม และภูมิรัฐศาสตร์ เป็นต้น

ภาพที่ 1

ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ (The United Nations; UN) 196 ประเทศ รวมทั้งไทยในฐานะประเทศสมาชิกต้องคำนึงถึงนโยบายและกฎบัตรสหประชาชาติ นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดเป็นนโยบายการบริหารประเทศ หรืออนุสนธิในการตรากฎหมาย เช่น หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) การพัฒนาอย่างยั่งยืน การเคารพในสิทธิมนุษยชน ฯลฯ ยิ่งด้วยในกรณีที่ต้องการความช่วยเหลือเงินทุนจากองค์การระหว่างประเทศ โดยแหล่งเงินทุนจะประเมินความเสี่ยงจากการบริหารราชการของประเทศที่ขอรับความช่วยเหลือนั้นว่ามีธรรมาภิบาลหรือไม่เพียงใด มีข้อพึงตระหนักด้านหนึ่งคือการนำปัจจัยเงื่อนไขภายนอกประเทศบูรณาการหรืออนุสนธิในการออกกฎหมาย กติกาและนโยบาย เท่ากับลดความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหารประเทศ อีกด้านหนึ่งเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม ดังกรณีการป้องกันโรคระบาดโควิด -19 ที่องค์การสหประชาชาติจัดสรรวัคซีนคุณภาพให้แก่ประเทศสมาชิกที่ไม่มีกำลังทุนและเทคโนโลยีการผลิตวัคซีน หรือแม้กระทั่งองค์การเอกชน บริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ด้านทุนและเทคโนโลยีที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศใด เขาต้องมีความมั่นใจว่าประเทศเหล่านั้นมีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่องค์การสหประชาชาติกำหนด โดยมีการนำไปใช้ทั้งในทางจิตสำนึกและการปฏิบัติ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วม (Participation) 2) นิติธรรม (Rule of Law) 3) ความโปร่งใส (Transparency) 4) การตอบสนอง (Responsiveness) 5) การมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus-Oriented) 6) ความเสมอภาค/ความเที่ยงธรรม (Equity) 7) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) 8) พันธะความรับผิดชอบ (Accountability) และ 9) วิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Vision) ดังนั้นในการบริหารราชการแผ่นดินไทยต้องคำนึงกฎบัตรหรือข้อมติสมัชชาสหประชาชาติ และธรรมาภิบาลโลก(Global Governance) แล้วนำมาบูรณาการในการกำหนดนโยบายการบริหารกิจการภาครัฐ

การมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอกประเทศส่วนใหญ่เป็นเรื่องทางกายภาพและปัญญา (Physical and Intellectual Duality) ที่อยู่ในรูปของเทคโนโลยีและวิทยาการซึ่งเกี่ยวกับนโยบายบริหารราชการ เช่น นโยบายป้องกันโรคระบาดโควิด 19 นโยบายการท่องเที่ยว นโยบายการส่งออกสินค้า นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การไม่ละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การไม่ผลิตสินค้าและบริการที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของมนุษย์ เช่นสินค้าปลอม ปนเปื้อนสารพิษ ยาเสพติด การทรมาณสัตว์ในการผลิตอาหาร ฯลฯ ปัจจัยอิทธิพลโลก (Globalizing Forces) ส่งผลให้การบริหารราชการแผ่นดินต้องคำนึงถึงกิจการสาธารณะระดับโลก (Global Public Administration) โดยตระหนักถึงผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของพลเมืองโลก และความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโลก (Brinkerhoff, 2008; Fitzpatrick et al., 2011)

พัฒนาการการบริหารก่อนถูกให้เปลี่ยนแปลง

การนำองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ไปปฏิบัติในการบริหารราชการแผ่นดินมีอยู่สองมิติ ได้แก่การพัฒนาการบริหาร (Development of Administration) และการบริหารการพัฒนา (Development Administration) ที่ช่วงแรกเป็นการนำองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหาร ออกแบบโครงสร้างองค์การและกลไก รวมทั้งกระบวนการบริหารราชการแผ่นดินที่ปรากฏในรูปของกฎและกฎหมาย แล้วจึงบริหารการพัฒนาตามกฎและกฎหมายดังกล่าว ดังกรณีการวางระเบียบบริหารราชการแผ่นดินไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2435 สมัยรัชกาลที่ 5 ที่พระองค์นำแนวคิดตะวันตกมาปฏิรูปการปกครอง โดยแบ่งออกเป็นราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ซึ่งก่อนหน้านั้นมีการจัดระเบียบการปกครองแบบจตุสดมภ์ (เวียง วัง คลัง นา) และระบบหัวเมืองชั้นนอก ชั้นโทและชั้นตรี อ่านมาถึงตรงนี้อาจเข้าใจว่าการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดินไม่เหมือนกัน แต่ในความเป็นจริงเป็นคนละเรื่องเดียวกัน ดังที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายรัฐประศาสนศาสตร์ หมายถึง วิชาว่าด้วยการบริหารและการปกครองประเทศเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามนโยบายของรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด พอจะอธิบายได้ว่าการนำแนวคิด ทฤษฎีการบริหารไปออกแบบ โครงสร้าง องค์การกลไกและกระบวนการบริหารราชการแผ่นดินในรูปของกฎและกฎหมายเพื่อมอบหมายงาน กระจายอำนาจและบังคับใช้จึงเรียกว่า “ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน” และเรียกการใช้อำนาจในกำหนดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินว่า “การปกครอง”

โลกาภิวัตน์ทางวิทยาการบริหารและเทคโนโลยี

การกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลจะไม่มีอิสระเหมือนในอดีต เนื่องจากมีการเชื่อมโยงความเป็นพลเมืองโลกถึงกัน มีการถ่ายทอดเคลื่อนย้ายทรัพยากร เทคโนโลยีและวิทยาการกันอย่างกว้างขวางและเป็นปัจจุบัน (Real Time) ไม่เว้นแม้แต่การบริหารราชการแผ่นดินที่ได้รับอิทธิพลจากพัฒนาการทางวิทยาการบริหารและเทคโนโลยี ทำ

ให้รัฐประศาสนศาสตร์มีแนวโน้มที่เกี่ยวข้องกับต่างชาติและองค์การข้ามชาติมากขึ้น (Multinationals and Transnational Organizations) รวมทั้งมีการให้ความสนใจในการเปรียบเทียบ และการพัฒนาการบริหารกิจการสาธารณะระหว่างรัฐมากขึ้น (Brinkerhoff, 2008; Fitzpatrick et al., 2011) ในอดีตมองว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นด้านกิจการต่างประเทศและเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (International Relations; IR) ที่เป็นสาขาหนึ่งของรัฐศาสตร์เช่นเดียวกับการมองรัฐประศาสนศาสตร์ว่าเป็นส่วนหนึ่งของรัฐศาสตร์ หากพิจารณาในเชิงเนื้อหาของการติดต่อสัมพันธ์เป็นเรื่องของวิทยาการและเทคโนโลยี รวมทั้งวัฒนธรรมการบริหารราชการที่พึ่งพากันในการพัฒนาประเทศที่อาศัยวิทยาการและเทคโนโลยีที่เคลื่อนย้ายและแสวงหาความมั่งคั่งไปพร้อมกัน

การบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบันไม่อาจกีดกันเทคโนโลยีดิจิทัลได้แล้ว ยังไม่สามารถกีดกันกระแสโลกาภิวัตน์ทางวัฒนธรรมและวิทยาการที่มีฐานคิดในเรื่องของคุณธรรม ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สิทธิสตรี สิทธิมนุษยชนและความโปร่งใส รวมทั้งเนื้อหาความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งมีพลังมาก ได้เข้ามาแทรกแซงและสร้างแรงกดดันในการบริหารองค์การทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นประเทศหรือองค์การเอกชน การที่ภาครัฐไม่กระตือรือร้นในการนำปัจจัยธรรมาภิบาลโลก วิทยาการทางการบริหารสมัยใหม่มาบูรณาการในการบริหารราชการอย่างจริงจัง จึงกลายเป็นทั้งปัญหาเศรษฐกิจสังคมที่เกิดช่องว่างทางความคิดระหว่างคนรุ่นใหม่หัวก้าวหน้า และคนรุ่นเก่า ยิ่งกลายเป็นอุปสรรคทางการค้าการลงทุนและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาประเทศในระยะยาวด้วย

การปฏิรูปกฎและกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน

ย้อนหลังไป 130 กว่าปีในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ประเทศไทยได้นำแนวคิดและหลักการการบริหารราชการของชาติตะวันตกมาออกแบบวางหลักการบริหารราชการแผ่นดินและใช้มาถึงปัจจุบัน ที่ผ่านมามีการปรับปรุงบ้าง แต่เป็นการปรับรูปแบบมากกว่าเนื้อหาที่ยังเข้าไม่ถึง เจตนารมณ์การบริหารบนฐานคิดแบบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นการกระจายอำนาจการบริหาร (Decentralization) การมีส่วนร่วม (Participation) ฉันทามติ (Consensus) ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ (Satisfactory) นิติธรรมนิติรัฐ (Rule of Law) การตรวจสอบถ่วงดุลรากฐานของความโปร่งใส ฯลฯ การบริหารราชการแผ่นดินที่เป็นอยู่ยังสงวนอำนาจรวบไว้ที่ส่วนกลาง โดยเชื่อว่าประชาชนยังไม่พร้อมรับผิดชอบอำนาจที่จะกระจายให้ท้องถิ่นบริหารตนเอง ความเชื่อดังกล่าวใช้ได้ในอดีต แต่ไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมปัจจุบันที่วิทยาการเทคโนโลยีพัฒนาอย่างก้าวกระโดด (Disruptive Technology) ดังนั้น การบริหารราชการแผ่นดินต้องเปิดกว้างมากขึ้น โดยพิจารณาว่าปัจจัยภายนอกใดที่จะนำเข้าสู่ระบบการบริหารราชการแผ่นดิน แล้วกำหนดเป็นนโยบายบริหารราชการแผ่นดิน ปรับเปลี่ยนโครงสร้าง กลไก และกระบวนการ รวมทั้งสภาพแวดล้อมในการบริหาร โดยมุ่งเน้นการพัฒนาการบริหารมีความสำคัญมาก่อนการบริหารการพัฒนา ที่ผ่านมามีการศึกษาในลักษณะของการบริหารการ

พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ไม่นิยมการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและกระบวนการบริหารราชการแผ่นดินให้ทันกับสภาพแวดล้อมภายนอกประเทศ ผลที่ตามมาทำให้เสียโอกาสที่จะก้าวทันความเป็นไปของโลกภายนอก ไม่ทันภาคเอกชนและเป็นอุปสรรคการพัฒนาประเทศโดยรวม

วิทยาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ได้มีการพัฒนามาตลอดเวลาใน 3 วิธี หนึ่งใน การพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีใช้เฉพาะรัฐใดรัฐหนึ่ง หากแต่เป็นการบริหารที่ข้ามพรมแดนของรัฐ (Gulrajani & Moloney, 2012) สอง นักรัฐประศาสนศาสตร์ให้ความสนใจศึกษาวิจัยในความแตกต่างของความเป็นรัฐ วัฒนธรรมและบริบทของแต่ละภูมิภาค และสาม ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของสถาบันธรรมาภิบาล (Governance Institutions) และเครือข่ายต่างๆ เชื่อมโยงกันทั่วโลกที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะในลักษณะของการข้ามชาติ (Transnational Scale) (Martinsen & Jorgensen, 2010) ประเทศใดมองข้ามการพัฒนาการบริหารในสามวิธีดังกล่าวจะกลายเป็นประเทศที่พัฒนาไม่ทันการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการและเทคโนโลยี ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้วได้ตระหนักถึงพัฒนาการของวิทยาการทั้งสามวิธี จึงได้มีการปรับเปลี่ยนระบบ โครงสร้างและกระบวนการบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกับพัฒนาการของโลก (Global Relevance) โดยมีการศึกษาเรียนรู้ ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์การบริหารระหว่างประเทศในหลายรูปแบบทั้งทางการศึกษาและการวิจัย การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ รวมทั้งให้ความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ (Jreisat, 2012) อีกวิธีการหนึ่ง ลดขั้นตอนหรือทำให้เร็วขึ้นตอนในกระบวนการบริหารราชการแผ่นดิน ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ เพื่อให้องค์การภาครัฐมีความคล่องตัวในการบริหารงาน (Streamline Organizations) ส่งผลให้ลดต้นทุนโดยรวมในการพัฒนาประเทศในทางเศรษฐกิจ

ความท้าทายที่รัฐประศาสนศาสตร์ไทยเผชิญทางสองแพร่งคือยังคงให้ความสำคัญกับการบริหารการพัฒนาที่มีการศึกษาและปฏิบัติตามแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นมาแต่ยุคคลาสสิก หรือจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาการบริหารเพื่อมุ่งหมายการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงระบบการบริหารราชการแผ่นดินให้ทันต่อสภาพแวดล้อมทางวิทยาการ เทคโนโลยีและโรคอุบัติใหม่ หากยึดแนวทางการพัฒนาการบริหารสามารถดำเนินการได้ดังนี้ หนึ่งใน เปิดกว้างทางความคิดนำปัจจัยภายนอกเข้ามาบูรณาการพัฒนามาตรฐานบริการสาธารณะ สร้างทฤษฎีและการปฏิบัติ โดยการศึกษา ผูกอบรม แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และประสบการณ์การบริหารระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน องค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งนานาชาติ สอง ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล AI ในกระบวนการบริหารราชการแผ่นดินให้มีลักษณะอัตโนมัติ (AI in Thai Government) ที่เชื่อมโยงข้อมูลราชการทั้งหมดให้มีความสามารถในการโต้ตอบระหว่างประชาชนและรัฐบาลได้เสมือนมนุษย์จริง และสาม การปรับปรุงหลักสูตรเน้นการศึกษาเชิงเปรียบเทียบกับการบริหารราชการของรัฐต่างประเทศทั้งในระดับภูมิภาคและโลก เน้นศึกษาวิจัยในเชิงสำรวจมากกว่าการยืนยันทฤษฎี หรือเพียงสนับสนุนนโยบายรัฐบาลเท่านั้น และควรเป็นการวิจัยที่มุ่งหวังให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง กระบวนการและพฤติกรรมกรรมการบริหารที่สามารถจะยกระดับมาตรฐาน

การบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยจึงควรขยายผล สร้างทฤษฎีและการปฏิบัติในระดับโลก (Global Public Administration) สำหรับภาคปฏิบัติ ก่อนที่หน่วยงานรัฐจะนำองค์ความรู้ที่อยู่ในรูปทฤษฎีไปปฏิบัตินั้น ควรมีการศึกษา ผูกอบรม แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างหน่วยงานองค์การทั้งภาครัฐ เอกชนและองค์การระหว่างประเทศ

สรุป

รัฐประศาสนศาสตร์ได้พัฒนาทฤษฎีและการปฏิบัติเป็นหลักวิชาที่หลายประเทศนำไปปรับใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐของตน ซึ่งเป็นฐานคิดที่ตระหนักถึงความเป็นพลเมืองโลก มิใช่ขีดวงจำกัดเฉพาะพลเมืองของประเทศเท่านั้น ยังต้องขยายขอบข่ายถึงพลเมืองโลกที่จะต้องได้รับการปฏิบัติร่วมกันบนพื้นฐานคุณธรรมธรรมาภิบาลโลก เช่นแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ความเป็นประชาธิปไตยเชิงเนื้อหา เป็นต้น แนวคิดและหลักการเหล่านี้ต้องนำไปปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินทั้งในทางทฤษฎีและการปฏิบัติให้สอดคล้องกับพัฒนาการของวิทยาการและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งคุณธรรมธรรมาภิบาลโลกท่ามกลางโรคอุบัติใหม่ ประเทศไทยหากต้องการจะพัฒนาประเทศให้ก้าวทันความเป็นไปของโลกเทคโนโลยีดิจิทัล จำเป็นต้องมีการพัฒนาการบริหารราชการแผ่นดินที่จะต้องดำเนินการในสี่ส่วน ส่วนที่หนึ่ง ในทางวิชาการต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตรเน้นการศึกษาเชิงเปรียบเทียบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งในระดับภูมิภาคและนานาชาติโดยเฉพาะการศึกษาเปรียบเทียบกับระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาประเทศ ส่วนที่สอง ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล AI ในกระบวนการบริหารราชการแผ่นดินให้มีลักษณะอัตโนมัติ ที่เชื่อมโยงข้อมูลราชการทั้งหมดโดยมีความสามารถในการโต้ตอบ การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างประชาชนและรัฐบาลได้เสมือนมนุษย์จริง ส่วนที่สาม การวิจัยที่มุ่งเน้นการนำผลการวิจัยไปพัฒนาการบริหาร โดยมุ่งสร้างทฤษฎีการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลโลกและมีความเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง และส่วนที่สี่ การปฏิบัติของหน่วยงานรัฐต้องมีการศึกษา ผูกอบรม แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างองค์การทั้งภาครัฐ เอกชนและองค์การระหว่างประเทศ การดำเนินการทั้งสี่ส่วนจะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินของไทยเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ

เอกสารอ้างอิง

- จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ. (2559). วิชารัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย: การก่อเกิดการขยายตัวและข้อคิดเกี่ยวกับอนาคต. *วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง*, 5(1), 198-210.
- นิธิสาร พงศ์ปิยะไพบูลย์. (2563). *คว่ำโอกาสปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจไทย*. สืบค้น 29 กันยายน 2564, จาก <https://shorturl.asia/3l1ua>

- Appleby, P. H. (1949). *Policy and administration*. Tuscaloosa AL: University of Alabama Press.
- Brinkerhoff, D. W.(2008). The State and International Development Management: Shifting Tides, Changing Boundaries, and Future Directions. *Public Administration Review*, 68(6), 985-1001.
- Farazmand, A. (1999). Globalization and Public Administration. *Public Administration Review*, 59(6), 509-522.
- Fayol, H. (1916). "Administration Industrielle et generale". *Bulletin de la Societe de l'Industrie Minerale, fifth series*, 10(3), 5-162.
- Fitzpatrick, J. et al. (2011). A New Look at Comparative Public Administration: Trend in Research and an Agenda for the Future. *Public Administration Review*, 71(6), 821-830.
- Goodnow, F. J. (1960). *Politics and administration*. New York: Macmillan.
- Gordon, G. J. (1978). *Public Administration in America*. New York: St. Martin's Press.
- Gulick, L. (1937). "Notes on the Theory of Organization". cited in Gulick, Luther; Urwick, Lyndall (ed). *Papers on the Science of Administration*. New York: Institute of Public Administration.
- Gulrajani, N. & Moloney K. (2012). Globalizing Public Administration: Today's Research and Tomorrow's Agenda. *Public Administration Review*, 72(1), 78-86.
- Henry, N. (1980). *Public Administration and Public Affairs*. New York: Prentice-Hall.
- _____. (1975). *Public administration and public affairs*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Herndon, W. H. and Welk, J. W. (1892). *Abraham Lincoln: The True Story of A Great Life*. New York: D. Appleton and Company.
- Jreisat, J. E. (2012). *Globalism and Comparative Public Administration*. New York: CRC Press.
- Leiserson, A. & Morstein M. (1959). *The Study of Public Administration In Elements of Public Administration*, ed.F. Morstein Marx, 23-48. 2nd ed.Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.

- Martinsen, D.S. & Jorgensen, T.B. (2010). Accountability as a Differentiated Value in Supranational Governance. *American Review of Public Administration*, 40(6), 742-760.
- Meier, K. J. (2007). The Public Administration of Politics, or What Political Science could Learn from Public Administration, *PS : Political Science and Politics*, 40(1), 3-9.
- Osborne, D. & Gaebler, T. (1992). *Reinventing Government*. M.A.: Addison-Wesley Publishing.
- Perry, J. L. (1996). Measuring Public Service Motivation: An Assessment of Construct Reliability and Validity. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 6(1), 5-22.
- Riggs, F.W. (1980). The Ecology and Context of Public Administration: A Comparative Perspective. *Public Administration Review*, 40(2), 107-115.
- Verhoest, K. et al. (2011). *Government Agencies: Practices and Lessons from 30 Countries*. New York: Palgrave Macmillan.
- Wilson, W. (1887). The Study of public administration. *Political Science. Quarterly*, 1(2), 197-222.

